

УДК 336.71

О. О. Іщенко,

асистент кафедри економічної теорії та конкурентної політики
Київського національного торговельно-економічного університету

СИСТЕМА ІНДИКАТОРІВ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКУ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНІ РЕАЛІЇ

О. О. Ishchenko,

assistant of the department «Economic Theory and Competition Policy»,
of the Kyiv National University of Trade and Economics

SYSTEM OF FINANCIAL SOUNDNESS INDICATORS: FOREIGN EXPERIENCE AND NATIONAL REALITIES

В статті досліджено вітчизняну систему нормативів Національного банку України та розроблену Міжнародним Валютним Фондом міжнародну систему індикаторів фінансової стійкості банку. Здійснено порівняння наборів показників цих систем, визначено спільні та відмінні риси. Проаналізовано такі групи показників як капіталу, ліквідності, кредитного ризику та інвестування. Визначені можливі шляхи вдосконалення вітчизняної системи індикаторів фінансової стійкості банку.

In the article there is the research of the national system of standards of the National Bank of Ukraine and developed by International Monetary Fund international indicators system of bank's financial stability. Made the comparison of these sets of indicators, defined common and distinctive features. Analyzed such groups of ratios as capital, liquidity, credit risk and investment. Defined possible ways of improving the national indicators system of bank's financial stability.

Ключові слова: фінансова стійкість банку, інструменти оцінки фінансової стійкості, економічні нормативи, індикатори фінансової стійкості, показники фінансової стійкості.

Keywords: bank's financial stability, assessment's tools for the financial stability, prudential standards, indicators of financial stability, ratios of financial stability.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Фінансова стійкість банку є предметом дослідження як макропруденціального, так й мікропруденціального аналізу. Метою такого аналізу є своєчасна діагностика ймовірності краху банку або всієї системи за допомогою постійного моніторингу та контролю індикаторів фінансової стійкості, виявляючи чутливі до впливу ймовірних ризиків зовнішнього та внутрішнього середовища фактори для прийняття відповідних рішень щодо зміцнення фінансового стану й забезпечення фінансової стійкості банку або банківської системи. Такий аналіз є необхідним як на макро-, так й на мікрорівні, оскільки стійкість банківської системи тісно пов'язана із стійкістю окремого банку. Так, наприклад, достроковий відтік значної частини коштів з поточних та строкових рахунків клієнтів без одночасного їх розміщення на нових, що може бути спричинене «ефектом доміно», викликаного крахом одного банку, особливо якщо він займає вагомий ринковий частку, може призвести до руйнування всієї банківської системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Питанням побудови єдиної системи індикаторів фінансової стійкості займалися такі науковці як О.І. Барановський, Л.П. Бєлик, О.В. Дзюблюк, М.І. Звєржков, О.І. Кірсєв, В.В. Коваленко, В.М. Кочетков, О.В. Крухмаль, В.І. Міщенко, Р.В. Михайлюк, М.М. Шаповалов та інші. Разом з тим залишається невирішеним питання щодо набору індикаторів, які мають бути введені до складу системи.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження вітчизняної системи нормативів Національного банку України та міжнародної системи індикаторів фінансової стійкості банку, розробленої Міжнародним Валютним Фондом, визначення їх спільних та відмінних рис, можливих шляхів вдосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Вітчизняна система нормативів викладена в Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні [1] (надалі «Інструкція»). Цією Інструкцією, розробленою згідно із загальноприйнятими у міжнародній практиці принципами та стандартами, визначаються 12 показників, встановлюються їх граничні норми та правила розрахунку. Нормативи за своїм змістом об'єднані у такі чотири групи: нормативи капіталу (4 показники), ліквідності (3 показники), кредитного ризику (4 показники) та інвестування (2 показники). Згідно з п. 1.1 глави 1 розділу 9 Інструкції контроль за дотриманням банками встановлених економічних нормативів здійснюється відповідними територіальними управліннями та підрозділами центрального апарату банківського нагляду НБУ. У разі встановлення фактів недотримання нормативів до банку можуть застосовуватися санкції різного характеру, а він може бути визнаний як проблемний або неплатоспроможний.

Міжнародним Валютним фондом пропонується система індикаторів, правила розрахунку яких визначаються Керівництвом з компіляції індикаторів фінансової стійкості [2]. Ця система передбачає два набори показників: базовий (12 показників) та рекомендований (13 показників) – кожний з яких містить п'ять об'єднаних за змістом груп показників: достатності капіталу, якості активів, прибутковості та рентабельності, ліквідності та чутливості до ринкового ризику. Зазначимо, що згідно з опублікованим на сайті МВФ довідковим документом про модифікації у діючому переліку індикаторів фінансової стійкості [3], з системи індикаторів фінансової стійкості банківських установ у перспективі буде вилучено один рекомендований показник та доповнено чотирма новими показниками (3 базові та 1 рекомендований). Також передбачається внесення низки змін в алгоритми розрахунку деяких показників, що обумовлюється зміною вимог до мінімального розміру капіталу першого рівня у 2015 р. та повною імплементацією Базель III до 2019 р. Оскільки система індикаторів фінансової стійкості банківських установ була сформульована для макропруденційного аналізу, Керівництвом з компіляції індикаторів не наводяться чіткі контрольні значення показників ні на макро-, ні на мікрорівні, а лише вказується їх позитивна чи негативна тенденція в разі збільшення чи зменшення, апелюючи до обмеженості накопиченого досвіду [2, с. 5]. Переважна більшість фахівців (див., напр., [4, с. 48]) вважає, що запропонований МВФ перелік індикаторів фінансової стійкості достатньо повно та всесторонньо характеризує діяльність банків з погляду їх мікроекономічної ефективності.

Проведемо порівняльний аналіз діючих наборів індикаторів за обома методиками. З цієї метою нами складено наступну таблицю (табл. 1):

Таблиця 1.

Порівняння діючих наборів індикаторів фінансової стійкості за методиками НБУ та МВФ

Група нормативів	Назва нормативу за вітчизняною методикою НБУ	Назва показника фінансової стійкості за міжнародною методикою МВФ	Група показників	
1. Нормативи капіталу	1.1. Мінімальний розмір регулятивного капіталу (Н1)	1.1. Співвідношення регулятивного капіталу до зважених за ризиком активів (Б1)	1. Показники достатності капіталу	
	1.2. Достатність (адекватність) регулятивного капіталу (Н2)			
	1.3. Співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів (Н3)			
	1.4. Співвідношення регулятивного капіталу до зобов'язань (Н3-1)			
2. Нормативи ліквідності	2.1. Миттєва ліквідність (Н4)	2.1. Співвідношення ліквідних активів до сукупних активів (Б1)	2. Показники ліквідності	
	2.2. Поточна ліквідність (Н5)			
	2.3. Короткострокова ліквідність (Н6)			
3. Нормативи кредитного ризику	3.1. Максимальний розмір кредитного ризику на одного контрагенту (Н7)	3.1. Співвідношення неліквідних кредитів до сукупних валютних кредитів (Б1) 3.2. Співвідношення кредитів за секторами економіки до сукупних валютних кредитів (Б1) 3.3. Співвідношення великих відкритих позицій до капіталу (Р1) 3.4. Співвідношення кредитів за географічним розподілом до сукупних валютних кредитів (Р1) 3.5. Співвідношення валової позиції позичальних фінансових інструментів в активах до капіталу (Р1) 3.6. Співвідношення валової позиції позичальних фінансових інструментів у зобов'язаннях до капіталу (Р1)	3. Показники якості активів	
	3.2. Великі кредитні ризики (Н8)			
	3.3. Максимальний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих однією інсайдеру (Н9)			
	3.4. Максимальний сукупний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдером (Н10)			
	4.1. Норма прибутку на активи (Б1)			4. Показники прибутковості та рентабельності
	4.2. Норма прибутку на капітал (Б1)			
	4.3. Співвідношення доходу від торговельних операцій до валового доходу (Р1)			
	4.4. Співвідношення витрат на утримання персоналу до непроцентних витрат (Р1)			
	4.5. Спрод між ставками за кредитами та депозитами (Р1)			
	4.6. Спрод між найвищою та найнижчою міжбанківськими ставками (Р1)			
4. Нормативи інвестування	4.1. Інвестування в цінні папери окремо за кожною категорією (Н11)	4.7. Співвідношення процентної маржі до валового доходу (Б1) 4.8. Співвідношення непроцентних витрат до валового доходу (Б1) 5.1. Співвідношення чистої відкритої позиції в іноземній валюті до капіталу (Б1) 5.2. Співвідношення кредитів в іноземній валюті до сукупних валютних кредитів (Р1) 5.3. Співвідношення зобов'язань в іноземній валюті до сукупних зобов'язань (Р1) 5.4. Співвідношення чистої відкритої позиції за інструментами участі в капіталі до капіталу (Р1)	5. Показники чутливості до ринкового ризику	
	4.2. Загальна сума інвестування (Н12)			

Примітка: Н – норматив; БП – базовий показник; РП – рекомендований показник.

Джерело: складено автором на основі [1, 2]

Проаналізуємо табл. 1 за кожною групою індикаторів. Група нормативів капіталу є однією з основоположних, оскільки достатність власного капіталу є однією з важливих умов фінансової стійкості банку. На основі значення регулятивного капіталу розраховується низка показників інших груп як за вітчизняною, так й міжнародною методикою. Основні положення щодо його розрахунку визначені Міжнародною конвергенцією вимірювання та стандартів капіталу (Базель I, 1988 р.), яка, зважаючи на бурхливий розвиток міжнародних фінансових відносин в умовах глобалізації та з метою зменшення наслідків світової фінансово-економічної кризи 2007-2009 рр., потребувала суттєвих змін та доповнень. Ці зміни знайшли своє відображення у наступних міжнародних конвергенціях: у 2004 р. опубліковано Базель II та у 2010 р. – Базель III. Імплементация стандартів та дотримання вимог Базельського комітету хоча є обов'язковою умовою для інтеграції України у світовий економічний простір, але, як зазначають деякі експерти [напр., 5], «вплив нових вимог стандартів Базель III є неоднозначним для України, оскільки вітчизняний банківський сектор тільки-но приведений у відповідність до стандартів Базель I. Запровадження стандартів Базель II є скоріше винятком, оскільки вони в основному реалізуються банками з іноземним капіталом, хоча більшість європейських банків в подальшому буде вимагати від українських «дочок» відповідності стандартам Базель III, але це буде відбуватися поетапно та в індивідуальному порядку».

Ми поділяємо позицію експерта [5], який вважає, що посилення вимог до капіталу банків може призвести до уповільнення темпів зростання світової економіки в цілому та банківського сектора зокрема. Також ми підтримуємо думку фахівця [6] про те, що на даному етапі розвитку вітчизняної банківської системи та враховуючи її особливості, впроваджувати стандарти необхідно вибірково та виважено. Але, як зазначає партнер компанії Ernst&Young [7], у довготерміновому періоді від нових правил регулювання виграють всі учасники банківського ринку, оскільки банківська система стане більш стійкою та стабільною, зміцнивши свою капітальну базу та системи ризик-менеджменту. Колишній голова НБУ С.Г. Арбузов [8] зазначав, що вітчизняними банками вже у 2012 р. виконувалась основна частина стандартів Базель III, що стосуються структури, компонентів, якості та стійкості капітальної бази, регулювання ліквідності, та передбачалося привести її відповідність до вимог додаткові буфери капіталу.

Базельський комітет з банківського нагляду відклав посилення частини заходів за нормативами Базель-III з 2015 р. до 2019 р. та послабив вимоги, дозволивши банкам включати до складу активів менш надійні інструменти (такі як, наприклад, іпотечні цінні папери, акції та боргові зобов'язання невеликих компаній). Так, наприклад, має бути переглянутий розрахунок двох базових показників («співвідношення регулятивного капіталу до зважених за ризиком активів» та «співвідношення регулятивного капіталу першого рівня до зважених за ризиком активів») та введений новий базовий показник «співвідношення власного капіталу першого рівня до зважених за ризиком активів» [3, с. 45]. Тому банківським регуляторам більшості країн, які вимагають від банків дотримання стандартів Базельського комітету, потрібно буде скоригувати свої методики оцінювання фінансової стійкості банків, встановлюючи більш жорсткі вимоги до груп показників достатності капіталу.

Дуже вдалим, на нашу думку, є виокремлення показників миттєвої, поточної та короткострокової ліквідності у групі нормативів ліквідності, що дозволяє банківській установі орієнтуватися в часі щодо можливості забезпечення вимог кредиторів протягом одного дня, місяця чи року відповідно. Норматив короткострокової ліквідності визнається також й за міжнародною методикою та відноситься до набору базових показників. На нашу думку, необхідним є обов'язкове застосування у вітчизняній методиці індикаторів групи ліквідності методики МВФ, а саме: базовий індикатор «співвідношення ліквідних активів до сукупних активів», який визначає частку наявних ліквідних коштів в сукупних активах банку, та рекомендований індикатор «співвідношення депозитів клієнтів до сукупних валютних кредитів, крім міжбанківських», який характеризує ступінь покриття неліквідних активів у портфелі банку відносно стабільною ресурсною базою – депозитними коштами. Додатковий контроль за ступенем забезпеченості банку наявними коштами та стабільними фінансовими ресурсами, дослідження тенденцій до їх змін значно підвищить вірогідність своєчасного виявлення негативних тенденцій. На нашу думку, доречним також є застосування у вітчизняній практиці нового індикатора, який планує ввести МВФ до складу базового набору – «співвідношення обсягу наявних стабільних фінансових фондів до необхідного обсягу стабільних фінансових фондів», що дозволить визначати ступінь наявності стабільних джерел фінансування.

Група нормативів кредитного ризику за вітчизняною методикою містить достатню кількість показників, що дозволяють виявити концентрацію кредитних коштів, наданих одному контрагенту або інсайдеру. Це дає можливість мінімізувати ймовірні ризики щодо неповернення коштів в особливо великих обсягах. Однак, вказана група не враховує якість активів банку на відміну від методики МВФ.

Як зазначило міжнародне рейтингове агентство Standard&Poor's [9], якість активів є основним негативним фактором для банківської системи. У 2013 р. агенство оцінило частку проблемних кредитів в українських банках у 20%, а у 2014 р. віднесло банківський сектор України за рівнем галузевих та країнових ризиків до групи 10 (найслабших), наголосивши на тому, що у вітчизняній банківській системі частка проблемних кредитів може скласти приблизно 40% всіх позик [9]. Враховуючи те, що у 2013 р. 34% банківських кредитів [10] було надано в іноземній валюті, подальша девальвація гривні значно збільшить частку проблемних кредитів. При цьому у [11] зазначено, що на початку 2014 р. обсяг негативно класифікованої кредитної заборгованості в Україні становив менше 14% загального

обсягу кредитної заборгованості, а обсяг простроченої заборгованості продовжував зменшуватися порівняно із попередніми роками та склав менше 8%. Таким чином, ми вважаємо, що показники якості активів мають бути визнані вітчизняною методикою як обов'язкові та контролюватися відповідним чином з метою уникнення ситуацій, коли банківська установа практично не має активів, які можуть приносити дохід. Також, обом методиками мають бути враховані не обсяги недіючих кредитів, а обсяги негативно класифікованих активів в цілому, що є значно ширшим поняттям. Так, згідно п. 2.3 глави 2 розділу 2 Положення про застосування Національним банком України заходів впливу за порушення банківського законодавства до негативно класифікованих активів банками можуть бути віднесені активи (надані кредити, операції з розміщення коштів на кореспондентських рахунках в інших банках, цінні папери, що обліковуються в портфелі банку на продаж та до погашення, дебіторська заборгованість), які класифіковані за найнижчими (IV та V) категоріями якості. Згідно з цим Положенням, якщо рівень негативно класифікованих активів перевищує 20% від загальної суми активів, за якими згідно з нормативно-правовими актами має оцінюватися ризик та формуватися резерв, Національний банк, в разі погіршення фінансового стану банку, має право прийняти рішення про скликання загальних зборів учасників банку з метою пошуку шляхів усунення проблем, що загрожують його стійкості.

Набори індикаторів МВФ на відміну від вітчизняної методики не містять показників, що обмежували б можливості банку щодо надання кредитів у великих обсягах. Ми припускаємо, що це можна пояснити високим рівнем якості ризик-менеджменту у більшості іноземних країн, які визнають та використовують досліджувані набори індикаторів.

З метою обмеження інвестиційного ризику, пов'язаного зі здійсненням банками інвестицій та операцій із цінними паперами, НБУ встановлено два нормативи інвестування: загальна сума інвестування та інвестування в цінні папери окремо за кожною установою. Зазначимо, що методикою МВФ також передбачається контроль за ринковим ризиком, для чого була сформована група показників чутливості до ринкового ризику, до складу якої входить аналогічний вітчизняному нормативу інвестування в цінні папери окремо – рекомендований показник співвідношення чистої відкритої позиції за інструментами участі в капіталі до капіталу. Серед базових показників МВФ виділяє співвідношення чистої відкритої позиції в іноземній валюті до капіталу, розрахунок якого також буде уточнено у відповідності до стандартів Базель III.

На відміну від міжнародної методики, вітчизняною методикою дослідження показників групи прибутковості та рентабельності. На нашу думку, методика НБУ має бути доповнена обов'язковим мінімальним набором показників цієї групи, що визнаються МВФ як базові: норма прибутку на активи та норма прибутку на капітал. В умовах недовіри до банківської системи з боку потенційних клієнтів все більшої ваги набувають такі характеристики, як стабільність та надійність банку, а отже стратегічно важливим для діяльності банку стає зниження ризику за умови збереження певного рівня прибутковості. Тому підсумкова оцінка ефективності діяльності банку має ґрунтуватися на аналізі співвідношення прибутків та ризиків. Так, наприклад, аналіз стандартного відхилення прибутковості активів банку як показника ризикованості банківської діяльності та здійснення поетапного дослідження рентабельності власного капіталу шляхом його дихотомічного розщеплення на факторні складові для виявлення ступеня впливу кожної з них, було покладено в основу моделі ефективності банківської діяльності Дж. Сінкі [12].

Проаналізуємо вітчизняну систему нормативів НБУ та міжнародну систему індикаторів фінансової стійкості МВФ також на предмет обов'язковості їх використання.

Міжнародна система індикаторів є уніфікованою для всіх країн, центральні банки яких звітуються перед МВФ за визначеним переліком показників з метою оцінки рівня стійкості фінансової системи окремої країни та в світі в цілому.

Вітчизняні економічні нормативи є обов'язковим до виконання всіма банками, що діють на території України. Ці нормативи є також одним з параметрів, що згідно п. 6.1 глави 6 розділу 2 Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями (далі «Положення») враховується банками при оцінці фінансового стану банку-боржника. Оскільки вимоги щодо оцінки фінансового стану позичальників, вказані у Положенні, є мінімально необхідними, банківські установи мають право самостійно встановлювати додаткові критерії з метою адекватної оцінки кредитних ризиків та належного контролю за ними. З цією метою банками розроблено та апробовано багато методик оцінки фінансового стану потенційних та існуючих позичальників (наприклад, скорингові методики, PARSER, PARTS, 6 «С», CAMPARI, SWOT, Z-модель, модель Дюрана, системи фінансових показників, технології інтелектуального аналізу, власні розроблені банками методики). У Положенні пропонується методика оцінки фінансового стану боржника-юридичної особи, але відсутній чітко визначений інструментарій оцінки фінансового стану банку-боржника. Тому ми вважаємо перспективним вдосконалення інструментарію оцінки фінансового стану банку-боржника та розроблення чітко визначеної методики, яка б враховувала окрім інформації, рекомендованої Положенням, стан ліквідності банку та його рейтингові оцінки, зроблені провідними світовими рейтинговими компаніями.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Підсумовуючи порівняльний аналіз вітчизняного та міжнародного наборів індикаторів фінансової стійкості банку, слід зазначити, по-перше, їх неприципову розбіжність; по-друге, зважаючи на перспективи європейської інтеграції, необхідність максимального наближення набору показників вітчизняної методики до набору, запропонованого МВФ. Необхідним є розробка та запровадження в Україні єдиних законодавчо закріплених рекомендацій для банківських установ, за допомогою яких можна було б оцінити діяльність банку та здійснити аналіз факторів, що ведуть до його неплатоспроможності та банкрутства.

Список використаної літератури.

1. Постанова Національного банку України «Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні» №368 від 28.08.2001 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>.
2. Показатели финансовой устойчивости. Руководство по составлению. – Вашингтон, округ Колумбия, США: Международный Валютный Фонд, 2007 г. – 326 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/fsi/guide/2006/pdf/rus/guide.pdf>.
3. Modifications to the Current List of Financial soundness indicators. Background paper / International Monetary Fund. – November, 2013. – 47 p. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2013/111313b.pdf>.
4. Коваленко В.В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи: методологія і практика: монографія / В.В. Коваленко. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 228 с.
5. Краснокутская О. Влияние новых требований Базель-3 для Украины неоднозначно / О. Краснокутская [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ru.unicredit.ua/news/view/216>.
6. Торконяк Н.М. Закордонний досвід впровадження вимог Базеля III та їх вплив на управління фінансовими ресурсами банку / Н.М. Торконяк // Економічні науки. – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 8 (29). – Ч.4. – 2011 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/en_oif/2011_8_4/37.pdf.
7. Задерей Н. Капитальные реформы Базеля / Н. Задерей [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.expert.ua/articles/9/0/8236>.
8. Информационное агентство ЛІГАБізнесІнформ. Арбузов: Украина выполняет большинство стандартов Базеля III [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://finance.liga.net/banks/2012/1/17/news/26124.htm>.
9. В Украине слишком много «плохих» кредитов - S&P [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.segodnya.ua/economics/finance/V-Ukraine-slishkom-mnogo-plohih-kreditov-SP-438650.html>.
10. Информационное агентство ЛІГАБізнесІнформ. S&P назвал банки Украины одними из самых слабых в мире [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://finance.liga.net/banks/2014/1/29/news/37180.htm>.
11. Проблемна заборгованість за кредитами в Україні досягла майже 14% [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://news.finance.ua/ua/~1/20/all/2014/01/20/317176>.
12. Синки Дж. Финансовый менеджмент в коммерческом банке и в индустрии финансовых услуг / Дж. Синки // Пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. – 1018 с.

References.

1. National Bank of Ukraine (2001), «Decision of the National Bank of the Ukraine «About the approval of Instruction of banks' regulation in the Ukraine», available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01> (Accessed 15 may 2015).
2. International Monetary Fund (2007), «Indicators of financial stability. Formation guide», available at: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/fsi/guide/2006/pdf/rus/guide.pdf> (Accessed 15 may 2015).
3. International Monetary Fund (2013), «Modifications to the Current List of Financial soundness indicators», available at: <http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2013/111313b.pdf> (Accessed 15 may 2015).
4. Kovalenko, V.V. (2010), *Strategichne upravlinnya finansovoyu stiykisty bankivskoi sistemi: metodologiya i praktika* [Strategic management of financial stability of the banking system: methodology and practice], DVNZ «UABS NBU», Sumi.
5. Krasnokutskaya, O. (2010), «The impact of new requirements of Basel 3 is ambiguous for the Ukraine», available at: <http://ru.unicredit.ua/news/view/216> (Accessed 15 may 2015).
6. Torkonyak, N.M. (2011), «Foreign experience of implementing of the requirements of Basel III and their impact on the financial resources management of the bank», *Ekonomichni nauky*, [Online], vol. 8 (29), available at: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/en_oif/2011_8_4/37.pdf (Accessed 20 april 2014).
7. Zaderay, N. (2010), «Capital reforms of Basel», available at: <http://www.expert.ua/articles/9/0/8236> (Accessed 15 may 2015).
8. Information Agency LIGABusinessInform (2012), «Arbuзов: The Ukraine fulfills most part of standards of Basel III», available at: <http://finance.liga.net/banks/2012/1/17/news/26124.htm> (Accessed 15 may 2015).

9. Standart&Poor's (2013), «Ukraine has too much bad loans», available at: <http://www.segodnya.ua/economics/finance/V-Ukraine-slishkom-mnogo-plohih-kreditov-SP-438650.html> (Accessed 15 may 2015).

10. Information Agency LIGABusinessInform (2014), «S&P called the ukrainian banks the weakest in the world», available at: <http://finance.liga.net/banks/2014/1/29/news/37180.htm> (Accessed 15 may 2015).

11. Interfax-Ukraine (2014), «The problem loans in the Ukraine reached almost 14%», available at: <http://news.finance.ua/ua/~1/20/all/2014/01/20/317176> (Accessed 15 may 2015).

12. Sinki, J. (2007), *Finansovyy menedzhment v kommercheskom banke i v industrii finansovykh uslug* [Financial management in commercial banks and in the financial services industry], Alpina Biznes Buks, Moscow.

Стаття надійшла до редакції 19.05.2015 р.

ТОВ "ДКС Центр"